

Aké lehoty sa vzťahujú na vydanie posudkov, t.j. (sociálny, zdravotný posudok, o odkázanosti na sociálnu službu)? Vzťahuje sa na vydanie posudkov zákon o správnom konaní, alebo podkladom k posudku o odkázanosti, ktorý bude vydaný (ako rozhodnutie) bude zdravotný a sociálny posudok, ktoré však nebudú mať formu rozhodnutia? Je odvolacím orgánom súd, príp. platí len preskúmateľnosť tohto rozhodnutia súdom ?

Na konanie obcí a vyšších územných celkoch vo veciach sociálnych služieb sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní a lehoty v ňom upravené (§ 91 ods. 3 zákona o sociálnych službách). Právna úprava neustanovuje osobitne lehotu pre vydanie zdravotného posudku, to znamená, že správny orgán si musí v rámci konania vytvoriť primeraný časový priestor na vydanie zdravotného posudku, sociálneho posudku a na ich základe posudku o odkázanosti na sociálnu službu, ktorý je podkladom na vydanie rozhodnutia o odkázanosti na sociálnu službu (§ 51, § 92 ods. 9 zákona o sociálnych službách) a to tak, aby toto rozhodnutie bolo vydané v lehote ustanovenej Správnym poriadkom (§ 49).

Proti posudku o odkázanosti na sociálnu službu nie je možné podať opravný prostriedok, nakoľko posudok je len podkladom pre vydanie rozhodnutia. O odvolaní proti rozhodnutiu obce a vyššieho územného celku vo veciach sociálnych služieb rozhoduje od 1. 7.2016 príslušný okresný súd v sídle kraja (§ 27 ods. 1 zákona o obecnom zriadení a § 4 ods. 2 písm. d) zákona č. 180/2013 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, § 22 zákona o samosprávnych krajoch a . § 4 ods. 2 písm. c) zákona č. 180/2013 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). Lehota na podanie odvolania proti rozhodnutiu obce a vyššieho územného celku vo veciach sociálnych služieb je 15 dní odo dňa doručenia rozhodnutia. Právoplatné rozhodnutie po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov je možné preskúmať správnu žalobou súdom podľa zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov.

Má rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu obsahovať aj úkony, ktoré sa budú poskytovať alebo len rozsah napr. opatrovateľskej služby v hodinách? Ak má byť v rozhodnutí uvedený len rozsah hodín, je potrebné aby úkony boli rozpísané v zmluve o poskytovaní sociálne služby?

Rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu (príslušný druh sociálnej služby uvedenej v § 34 až 41 zákona o sociálnych službách) obsahuje vo svojom výroku vyjadrenie, či fyzická osoba je alebo nie je odkázaná na príslušný druh sociálnej služby. V odôvodnení výroku majú byť uvedené zistenia vyplývajúce z posudku o odkázanosti na sociálnu službu. Podľa § 51 je obsahom posudku o odkázanosti na sociálnu službu:

- stupeň odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby,
- zoznam úkonov sebaobsluhy, zoznam úkonov starostlivosti o svoju domácnosť a zoznam základných sociálnych aktivít, pri ktorých je fyzická osoba odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a ich rozsah vyjadrený predpokladaným rozsahom hodín v rámci určeného rozpätia podľa prílohy č. 3 písm. B a prílohy č. 4,
- návrh druhu sociálnej služby s prihliadnutím na potreby a návrhy fyzickej osoby o ktorej odkázanosti na sociálnu službu sa rozhoduje ,
- určenie termínu opätovného posúdenia zdravotného stavu.

Z uvedeného vyplýva, že v posudku o odkázanosti na sociálnu službu, ktorý je podkladom na vydanie rozhodnutia o odkázanosti na sociálnu službu je potrebné uvádzať aj rozsah odkázanosti na opatrovateľskú službu v hodinách, a zoznam úkonov opatrovateľskej služby.

Tento posudok sa podľa § 92 ods. 9 druhej vety zákona o sociálnych službách doručuje obcou a vyšším územným celkom fyzickej osobe, o ktorej odkázanosti na sociálnu službu rozhodoval, spolu s rozhodnutím o odkázanosti na sociálnu službu. Podľa § 41 ods. 2 zákona o sociálnych službách minimálny rozsah úkonov sebaobsluhy nesmie byť nižší, ako je minimálny rozsah zodpovedajúci stupňu odkázanosti fyzickej osoby posúdený podľa prílohy č. 3, ak sa poskytovateľ sociálnej služby s prijímateľom sociálnej služby na návrh prijímateľa sociálnej služby nedohodne inak v zmluve o poskytovaní sociálnej služby. Konkrétne podmienky poskytovania opatrovateľskej služby sú obsahom zmluvy o poskytovaní sociálnej služby v zmysle § 74 ods. 7.

Ak príde na mesto občan so žiadosťou o posúdenie na odkázanosť a má v tomto meste len prechodný pobyt, kde vlastne táto žiadosť má byť podaná a kto ju má posúdiť (má ju občan podať tam, kde má trvalý pobyt a zároveň tam má byť aj posúdený?)

V súlade s § 92 ods. 4 zákona o sociálnych službách, sa miestna príslušnosť obce a vyššieho územného celku pri posudzovaní odkázanosti na sociálnu službu spravuje podľa miesta trvalého pobytu fyzickej osoby, ktorej odkázanosť na sociálnu službu sa posudzuje. Z uvedeného vyplýva, že v prípade, že predloží žiadosť o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu občan, ktorý má vo Vašej obci prechodný pobyt, ste povinní ju v súlade s § 20 Správneho poriadku bez meškania postúpiť príslušnému správneho orgánu (t.j. obci alebo VÚC, kde má žiadateľ trvalý pobyt) a upovedomiť o tom účastníka konania (žiadateľa).

Mestu sa môže stať, že pri posúdení občana, ktorý si podal žiadosť o posúdenie na odkázanosť, konkrétne na opatrovateľskú službu bude zaradený do V. alebo VI. stupňa. K týmto stupňom prináleží príspevok za opatrovanie. Ako postupovať, ak občan aj napriek tomuto zaradeniu žiada o opatrovateľskú službu? Rozhodnutie sa vydá s tým, že je odkázaný na príspevok za opatrovanie a žiadosť o uzatvorenie zmluvy na opatrovateľskú službu?

V zmysle § 6 ods. 1 má fyzická osoba za podmienok ustanovených týmto zákonom právo výberu sociálnej služby, formy jej poskytovania a právo výberu poskytovateľa sociálnej služby. Ak občan požiada o posúdenie odkázanosti na opatrovateľskú službu a spĺňa hmotnoprávne podmienky ustanovené pre odkázanosť na túto sociálnu službu (je odkázaný na pomoc inej osoby minimálne v stupni II., t.j. II, III, IV alebo VI a je odkázaná na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách podľa prílohy č. 4), nie je možné vydať rozhodnutie, že klient nie je odkázaný na opatrovateľskú službu. Obec nemôže rozhodnúť o tom, že klient je odkázaný na príspevok na opatrovanie, nakoľko nie je príslušná v tejto veci rozhodovať. O príspevku na opatrovanie môže rozhodovať len príslušný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny. Z uvedeného vyplýva, že ak občan požiada o posúdenie odkázanosti na opatrovateľskú službu a na základe záverov zdravotnej posudkovej činnosti a sociálnej posudkovej činnosti je odkázaný na pomoc inej osoby v stupni II. až VI. a je odkázaný na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách podľa prílohy č. 4, je obec povinná vydať rozhodnutie o tom, že tento občan je odkázaný na opatrovateľskú službu. Na základe právoplatného rozhodnutia môže následne občan požiadať o uzatvorenie zmluvy o poskytovaní opatrovateľskej služby.

Niektorí občania nevedia o akú službu majú žiadať (ide najmä o umiestnenie do DSS a do zariadenia pre seniorov). Ako im poradiť, keď dopredu nie je jasné, do ktorého stupňa

odkázanosti na pomoc inej osoby budú zaradení? Ako ich v tomto prípade usmerniť, kde si majú podať žiadosť?

Jednou zo základných pôsobností obce je aj poskytovanie základného sociálneho poradenstva, t. j. aj usmernenie občana pri podávaní žiadosti o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu. Ustanovenie § 92 ods. 2 a 3 zákona o sociálnych službách upravuje, v pri ktorých sociálnych službách sa podáva žiadosť obci a pri ktorých vyššiemu územnému celku. Nie je pritom rozhodujúce na aký stupeň odkázanosti na pomoc inej osoby bude žiadateľ posúdený. Podľa nášho názoru, ak ide o seniorov, títo by mali byť prioritne umiestňovaní v zariadení pre seniorov, bez ohľadu na ich stupeň odkázanosti, nakoľko práve tento typ zariadenia je určený pre túto cieľovú skupinu. Zdôrazňujeme, že v domove sociálnych služieb sa poskytuje sociálna služba týždennou pobytovou sociálnou službou alebo ambulatnou sociálnou službou za splnenia ustanovených podmienok v § 38 ods. 1 a sociálna služba celoročnou pobytovou formou za splnenia ustanovených podmienok v prechodnom ustanovení § 110l ods. 4, fyzickej osobe do dovŕšenia dôchodkového veku.

Má byť v rozhodnutí o odkázanosti na pomoc inej osoby stanovený rozsah poskytovanej služby alebo aj typ a forma služby?

O odkázanosti na pomoc inej osoby sa nevydáva rozhodnutie, vydáva sa len rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu (na konkrétny druh sociálnej služby), ktorého podkladom je posudok o odkázanosti na sociálnu službu. Obsahom posudku o odkázanosti na sociálnu službu je stupeň odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, t. j. aj rozsah odkázanosti na úkony sebaobsluhy, ale aj na úkony starostlivosti o svoju domácnosť a pri základných sociálnych aktivitách (zdravotný posudok a sociálny posudok), návrh druhu sociálnej služby a určenie termínu opätovného posúdenia zdravotného stavu. Voľba formy sociálnej služby je vecou voľby fyzickej osoby, ktorá je odkázaná na sociálnu službu, pri vykonávaní tohto rozhodnutia uzatváraním zmluvy o poskytovaní sociálnej služby s konkrétnym poskytovateľom sociálnej služby príslušného druhu sociálnej služby a formy sociálnej služby. Rozsah poskytovanej sociálnej služby príslušného druhu sociálnej služby je ustanovený v príslušných hmotnoprávných ustanoveniach zákona o sociálnych službách upravujúcich príslušný druh sociálnej služby a pri viazanosti touto právnou úpravou konkretizovaný v zmluve o poskytovaní sociálnej služby.

Ako má obec postupovať pri posudzovaní odkázanosti, rozhodovaní o odkázanosti a uzatváraní zmluvy, ak poskytne službu bezodkladne podľa §8 ods. 6 a ak využije možnosť uvedenú v § 92 ods. 8 a poskytne službu pred nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia o odkázanosti?

Pri poskytovaní sociálnej služby, ktorá bola poskytnutá bezodkladne, poskytovateľ uzavrie s klientom zmluvu o poskytovaní sociálnej služby, a to po preukázaní začatia konania o odkázanosti na sociálnu službu príslušného druhu na príslušnej obci a vyššom územnom celku, v rozsahu ich pôsobnosti, a až následne bude klient posúdený a vydané rozhodnutie o odkázanosti na príslušnú sociálnu službu. Do uvedenej doby sa fyzická osoba automaticky, t.j. na základe zákona považuje za odkázanú na sociálnu službu.

Ak mesto použije posudok z ÚPSVaR, musí sa občanovi vydať rozhodnutie o sociálnej odkázanosti alebo sa s ním uzatvorí už len zmluva?

V ustanovení § 92 ods. 9 je upravené, že posudok o odkázanosti na sociálnu službu je podkladom pre vydanie rozhodnutia. Z uvedeného vyplýva, že aj v prípade, že obec využije posudok ÚPSVaR alebo inej obce alebo VÚC, tento posudok je podkladom pre vydanie rozhodnutia (u posudku ÚPSVaR v časti posúdenia stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby a nenahrádza vykonávanie sociálnej posudkovej činnosti) a rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu je potrebné vydať.

Ktorá obec vydáva rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu vo väzbe na nový systém financovania verejných („obecných“) a neverejných poskytovateľov? Obec v mieste trvalého pobytu klienta alebo obec, v ktorej sa poskytuje resp. bude sociálna služba poskytovať a to bez ohľadu na to, či u verejného alebo neverejného poskytovateľa sociálnych služieb?

V súlade s ustanovením § 92 ods. 1 sa konanie o odkázanosti na sociálnu službu začína na základe písomnej žiadosti fyzickej osoby, pričom žiadosť o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári a na opatrovateľskú službu sa podáva obci v mieste trvalého pobytu fyzickej osoby (§ 92 ods. 2 a 4). Z uvedeného vyplýva, že bez ohľadu na to, kde sa bude klientovi táto sociálna služba (tento druh sociálnej služby, resp. sociálna služba v tomto druhu zariadenia) poskytovať, o odkázanosti občana na túto sociálnu službu (tento druh sociálnej služby, resp. sociálnu službu v tomto druhu zariadenia) vždy rozhoduje obec v mieste trvalého pobytu občana.

Je obec povinná vydať rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, ak sa klientovi už poskytuje sociálna služba v domove sociálnych služieb?

Ak občan podľa § 92 ods. 7 písomne požiada obec/mesto v mieste svojho trvalého pobytu o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu, o ktorej v rámci svojej pôsobnosti rozhoduje podľa § 80 písm. c) obec (vrátane sociálnej služby v zariadení pre seniorov) a splní všetky zákonom stanovené podmienky, je obec/mesto povinné vydať rozhodnutie o odkázanosti na túto sociálnu službu. Nie je pritom rozhodujúce, či sa občanovi už v čase podania žiadosti o posúdenie odkázanosti (napr. na sociálnu službu v zariadení pre seniorov) poskytuje iný druh sociálnej služby (napr. sociálna služba v domove sociálnych služieb), ak občan prejaví vôľu ukončiť poskytovanie sociálnej služby doposiaľ poskytovaného druhu a novo začať prijímať poskytovanie sociálnej služby iného druhu, resp. ak jemu doposiaľ poskytovaná sociálna služba v dostatočnom rozsahu (vecnom alebo časovom) preukázateľne nerieši jeho nepriaznivú sociálnu situáciu.

Viac:

Fyzická osoba môže súčasne požiadať o posúdenie odkázanosti na viaceré druhy sociálnych služieb. Ak sa uplynutím času zmenia skutkové okolnosti, z ktorých vychádzalo rozhodnutie vo veci odkázanosti na sociálnu službu, možno vo veci odkázanosti novo konať a rozhodovať, a to i z podnetu orgánu, ktorý je príslušný rozhodovať o odkázanosti na sociálnu službu na základe impulzu na začatie tohto konania od akejkoľvek osoby (v tomto prípade o zániku odkázanosti na sociálnu službu. V tejto súvislosti uvádzame, že ak poskytovaný druh sociálnej služby a jej forma s finančnou podporou poskytovania tejto sociálnej služby z verejných prostriedkov za podmienok ustanovených zákonom o sociálnych službách (poskytovaný na základe informovaného výberu fyzickej osoby podľa § 6 ods. 1 a 2 zákona o sociálnych službách) dostatočne rieši nepriaznivú sociálnu situáciu fyzickej osoby, ktorá je odkázaná na túto sociálnu službu, podľa nášho názoru, nie je legitímny dôvod na finančnú podporu poskytovania iného druhu sociálnej služby tejto fyzickej osobe z verejných prostriedkov. O

závere o dostatočnom riešení nepriaznivej sociálnej situácie je potrebné rozhodnúť v správnom konaní o zániku odkázanosti na iný druh sociálnej služby, ktorej súbežného poskytnutia alebo zabezpečenia s podporou verejných prostriedkov sa fyzická osoba, ktorá je na túto sociálnu službu odkázaná, domáha.

Vydanie rozhodnutia o zániku odkázanosti na sociálnu službu však nebráni tomu, aby sa táto fyzická osoba, za podmienok ustanovených zákonom o sociálnych službách, stala na základe jej slobodnej voľby prijímateľom sociálnej služby iného druhu a zvolenej formy jej poskytovania u ňou vybraného poskytovateľa sociálnej služby, ako tzv. samoplatca - t.j. bude platiť úhradu najmenej vo výške ekonomicky oprávnených nákladov bez finančnej podpory poskytovania tejto sociálnej služby z verejných prostriedkov a ak sa jej bude poskytovať pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, s poukazom na § 74 ods. 5 a § 51a zákona o sociálnych službách.